

Metodický list k základnám

Úvod

Tento metodický list je věnován problematice základen. Toto téma je nanejvýš aktuální, neboť velká část skautských středisek, někdy i vyšších organizačních jednotek, má ve vlastnictví, resp. v dlouhodobém nájmu, nějakou základnu, kterou využívají nejen pro vlastní potřebu, nýbrž ji pronajímají.

Metodický list obsahuje informace o jednotlivých dílčích problémech, které mohou trápit provozovatele skautských základen, resp. jejich správce. Čtenář se tedy dozví něco o postavení správce, o proplácení jeho nákladů spojených se správčováním základny, stručně o evidenci vytiženosti základny, o opravách a investicích a v neposlední řadě také o kalkulaci cen.

Základnou rozumějme libovolnou nemovitost, kterou její vlastník uzpůsobil k vlastnímu užívání a zároveň ji nabízí k užívání i ostatním, a to většinou za úplatu. Za základnu se všeobecně považují a přijímají i

- a) nezastavěné pozemky, většinou louky nebo lesní plochy, na kterých lze postavit například letní stanový tábor;
- b) pozemky s převážně trvalými stavbami určené většinou k letnímu táboření;
- c) pozemky a budovy s celoročním provozem.

Právě podle typu základny se rozděluje celá problematika základen. Nejkomplexněji ji bude možné pojmut u typické celoroční základny. Předpokládá se, že OJ Junáka, která ji vlastní, účtuje v podvojném účetnictví. V celém textu budeme z těchto předpokladů vycházet.

Úvodem ještě doplnění – některé souvislosti s provozem základny se překrývají s tématem „nájem“. Doporučuje se tedy nahlédnout i do tohoto ML.

Provoz základny – účetní souvislosti

Účetnictví OJ by mělo být informačním zdrojem pro řízení a financování a celkový provoz základny. Součástí účetnictví ve vztahu k základně je

- a) sledování pohybů finančních prostředků (většinou v dílčí pokladně)
- b) sledování nákladů a výnosů ze základny v účetnictví střediska
- c) evidence majetku umístěného na základně
- d) sledování financování provozu základny, resp. investičních aktivit

Obecně je třeba, aby v účetnictví byl zřízen třídící (analytický) mechanismus, kterým budou označovány veškeré hospodářské operace týkající se základny. Ideálním postupem je zřídit v rámci účetnictví samostatné hospodářské středisko „základna“, které umožní sledování aktivních, pasivních, ale i výsledkových operací. Účetní software Winduo zavedení hospodářských středisek podporuje.

U menších základen by tento postup mohl být neúměrně složitý, a proto se doporučuje, aby OJ zvolila optimální způsob. V praxi se tedy v rámci účetnictví označují výnosy a náklady patřící k základně pomocí příznaků – symbolů – variabilních symbolů – projektů – akcí – kódů, které pomohou při zpracování přehledu hospodaření a jeho výsledku. Je třeba připomenout, že k příjmům (výnosům) z pronájmu základny se váží také výdaje (náklady). Ty je třeba sledovat taky.

Dílčí pokladna na základně

Pokud se OJ rozhodne, že na základně (u správce) zřídí dílčí pokladnu, je vhodné k ní zajistit:

- a) systém sledování stavu v pokladně (doporučuje se zavést pokladní knihu)
- b) novou číselnou řadu na pokladní doklady a systém jejich zpracovávání, resp. odevzdávání hospodáři (účetnímu) OJ
- c) systém kontrol stavu pokladní hotovosti
- d) uzavření dohody o hmotné odpovědnosti za svěřené finanční prostředky¹
- e) pokladní limit a postup při jeho překročení

OJ musí rozhodnout, jakým způsobem budou propláceny náklady na správu a provoz základny. Konkrétně jde o případ, kdy správce zakoupí úklidové prostředky a bude je chtít proplatit. Automaticky se nabízí možnost proplacení z pokladny základny. Na druhou stranu by OJ měla mít stanoven určitý kontrolní mechanismus schvalování výdajů. Doporučuje se, aby drobné výdaje do přesně stanovené částky mohl proplácet pokladník (=správce základny). Výdaje nad určitou částku schvaluje hospodář OJ nebo statutární orgán.

Pro efektivní řízení provozu základny je třeba mít přehled o hospodaření základny. Na základě dodaných dokladů je hospodář (účetní) schopen tento přehled vyhotovit a správci zaslat. V přehledu by měl být přehled výnosů (nájemného ze základny) a jednotlivé dílčí náklady, resp. uskutečněné výdaje.

Stanovení pokladního limitu je preventivní opatření. Pokud je stanoven limit, je povinen pokladník základny převést nadlimitní stav pokladní hotovosti do pokladny OJ nebo je vložit na běžný účet OJ.

Evidence majetku na základně

Základna a veškerý majetek v ní umístěný je majetkem OJ. Tento majetek podléhá evidenci v souladu s vnitřními předpisy Junáka a jednotlivých OJ. Evidence se dělí na dvě základní formy:

- a) účetní (najdeme v účetnictví na straně aktiv, především na účtech 021, 022, 028 a 029)
- b) neúčetní – operativní. Jde o evidenci drobného dlouhodobého majetku, který nepodléhá evidenci účetní a OJ jej chce z důvodů hospodárnosti evidovat

Co všechno je evidováno:

- a) veškeré nemovitosti (pozemky, stavby) a to bez ohledu na pořizovací cenu. Pozor na to, že vlastnictví k nemovitostem je evidováno v katastru nemovitostí a evidence v účetnictví musí být doložena aktuálními výpisy z katastru. Nemovitosti vypůjčené podléhají evidenci také, jsou vedeny ve zvláštním přehledu;
- b) movité věci, které mají vyšší pořizovací hodnotu než 40 tisíc Kč, musí být evidovány v účetní evidenci;
- c) movité věci, které jsou drobnějšího charakteru a jsou stále evidovány v účetní evidenci (nebyly převedeny do evidence operativní nebo vyřazeny úplně);
- d) movité věci, které jsou drobného charakteru a jsou evidovány v operativní evidenci (hranice pro povinnou evidenci v operativní evidenci jsou 3 tisíce Kč; tuto hranici si může OJ vlastním rozhodnutím snížit).

¹ Uzavření dohody o hmotné odpovědnosti je běžné v pracovně-právních vztazích (tj. mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci). V případě, že správce není zaměstnancem Junáka nebo jeho OJ, jde o tzv. nepojmenovanou dohodu uzavřenou podle § 51 občanského zákoníku.

K evidenci se doporučuje využít součásti účetních softwarů. Pro operativní evidenci např. formuláře ke směrnici o majetku Junáka (viz <http://krizovatka.skaut.cz>).

Kontrola stavu pokladní hotovosti

Ke kontrole stavu pokladní hotovosti je oprávněna revizní komise. Statutární orgán však může rozhodnout i např. o hospodáři, který může provádět nezávislé kontroly při předávání dokladů.

K provedení pokladního skontra (kontrola stavu pokladní hotovosti) se používají běžně dostupné formuláře ke směrnici k inventarizaci (viz <http://krizovatka.skaut.cz>).

Opravy, údržba a investice do základny

Běžný provoz, drobné opravy a údržba jsou v režii vlastníka a provozovatele. Jsou zajišťovány za pomoci svých členů a hrazeny z provozního rozpočtu (nebo rozpočtu základny).

Opravou myslíme činnost, kterou se odstraňuje částečné fyzické opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Z této definice je patrné, že oprava není omezoována a vymezoována objemem finančních prostředků, nýbrž rozsahem a účelem prací.

V praxi jsou užívány dva další pojmy, které se však od opravy velmi zásadně liší. Jedná se o modernizaci a rekonstrukci.

Modernizací se pro účely tohoto zákona rozumí rozšíření vybavenosti² nebo použitelnosti majetku (zákon o dani z příjmů – 586/1992 Sb., § 33 odst. 3).

Rekonstrukcí se pro účely tohoto zákona rozumí zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů (zákon o dani z příjmů – 586/1992 Sb., § 33 odst. 2).

Tyto pojmy je možné za určitých podmínek označit za technické zhodnocení. **Technickým zhodnocením** se pro účely tohoto zákona rozumí vždy výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období do roku 1995 částku 10 tis. Kč, počínaje zdaňovacím obdobím 1996 částku 20 tis. Kč, od 1.1.1998 částku 40 tis. Kč. Technickým zhodnocením jsou i uvedené výdaje nepřesahující stanovené částky, které poplatník (OJ) za technické zhodnocení považuje.

Technickým zhodnocením již existujících staveb jsou také výdaje na účelně vynaložené výdaje dodavatele, spojené s připojením a zajištěním požadované dodávky elektřiny, plynu a tepla podle zákona č. 222/1994 Sb., resp. zákona č. 458/2000 Sb. Je-li při stavebních pracích na stávajících budovách vyvolána potřeba přeložek rozvodných zařízení, je částka hrazená vlastníkem rozvodných zařízení rovněž považována za technické zhodnocení, za předpokladu překročení hranice 40 000 Kč.

Technickým zhodnocením není:

² Pojem vybavenosti lze vztáhnout k definici věci v občanském zákoníku, který vymezuje „příslušenství věci“ a „součást věci“. Půžitelnost lze chápat jako schopnost předmětu plnit konkrétní účel, jenž je dán jeho vlastnostmi. Rozšíření použitelnosti pak znamená následnou schopnost plnit více účelů nebo rozšířit stávající účel.

- pouhá změna materiálu;
- výdaje na opravy a udržování;
- výdaje na pořízení samostatných movitých věcí ve smyslu § 26 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, které jsou samostatnými movitými věcmi, tj. nejsou nedílnou součástí stavby;
- výdaje na pořízení zařízení a předmětů, které jsou nedílnou součástí staveb, pokud nepřekročí limit Kč 40 000 Kč za zdaňovací období.

Rozdíl mezi technickým zhodnocením a opravou

Častou chybou je nesprávné rozdělení technického zhodnocení, resp. oprav majetku, prováděných buď dodavatelsky nebo ve vlastní režii.

Opravu je nutno posoudit z hlediska skutečného významu, tj. výsledku prováděných prací a nikoliv podle informace z faktury. Věcné hledisko a skutečný stav věci je rozhodující pro posouzení. To, co je pro zhotovitele jednoznačně provedením opravy (např. výměna nefunkční části, byť staré, nedostupné, nahrazené novou s vyšším výkonem technologické linky), může být pro účetní jednotku technickým zhodnocením (nedošlo pouze k záměně použitého materiálu, ale ke změně technických parametrů – výkonu).

U stavebních prací je třeba posoudit, zda prováděné práce nemohou být současně považovány za rekonstrukci nebo modernizaci majetku. Opravy prováděné ve vazbě na technické zhodnocení, např. následné práce po dokončení vlastního technického zhodnocení (omítky po provedení stavební úpravy se změnou užití) jsou součástí ocenění pořizovaného majetku. Opravy prováděné do doby uvedení nové investice do užívání – výdaje jsou součástí ocenění pořizovaného majetku.

Specifické pojmy ke stavebním úpravám staveb

V praxi se setkáváme s technickým zhodnocením zejména u staveb. Nejprve je třeba definovat pojmy, které s tímto tématem souvisí:

- **nástavby** jsou změny dokončených staveb, jimiž se stavby zvyšují,
- **přístavby** jsou změny dokončených staveb, jimiž se stavby půdorysně rozšiřují a které jsou vzájemně provozně propojeny s dosavadní stavbou,
- **stavební úpravy** jsou změny dokončených staveb, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby (např. přestavby, vestavby, podstatné změny vnitřního zařízení, podstatné změny vzhledu stavby).

Všechny uvedené pojmy jsou uvedeny v § 139b stavebního zákona.

Problematika zasahuje do stavebního zákona a zákona o územním plánování. Při rekonstrukčních pracích se totiž mnohdy mění účel používání stavby. Protože se nejedná o cílovou problematiku pro tento metodický list, doporučuje se vyhledat patřičné informace v uvedených zákonech, resp. kontaktovat odborníka.

Pronájem základny – daňové souvislosti

Tématika je vysvětlena v metodickém listu „nájem“.

U této problematiky je vhodné připomenout, že se provozovatele základny týká také **silniční daň**. Je to za předpokladu, kdy

- správce základny je zaměstnancem (pozor – i dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti),
- provozovatel základny (OJ) vlastní vozidlo, které je využíváno k doplňkové činnosti.

Dle § 2, odst. 1 zákona o dani silniční jsou předmětem této daně silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, jsou-li používána (...) v přímé souvislosti s podnikáním anebo k činnostem, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených za účelem podnikání.

Poplatníkem daně je právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu.

Poplatníkem daně je rovněž zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu nebo jeho přípojného vozidla, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla. Daň je možné vyměřit dvojím způsobem – buď se spočítá počet dnů, ve kterých bylo vozidlo používáno a pronásobí se sazbou daně 25 Kč. Nebo je možné spočítat příslušnou část roční sazby daně za část roku, ve které bylo vozidlo využíváno. Běžně se využívá optimální varianta.

Zpracoval: Ing. Jan Stejskal, Ph.D.

Recenze: Ing. Zuzana Kleinová

Zpracováno ke dni: 27. 5. 2008